

Regeringens NATO-samarbete

Staffan Ekbohm, Nejd till Nato vid Folk och Freds "Sälen"konferens 9-10 jan 2022

Sverige har en lång historia av alliansfrihet som lett till en oavbruten fred under 2 sekler. Men på senare tid, sedan 90-talet efter Sovjetunionens sammanbrott har dock den svenska neutralitetspolitiken i tilltagande grad nedmonterats och i stället blivit inriktad till stöd för Nato. Ett tidigt steg i denna utveckling var när Sverige gick med i Partnerskap för fred 1994, ett organ för militärt samarbete med Nato. Sedan skedde successiva steg till närmande till Nato framför allt efter 2000. Denna utveckling krönades av värdlandsavtalet med Nato som godkändes av riksdagen maj 2016 efter protester och mycket osäkert stöd från befolkningen. En opinionsundersökning via SIFO visade att en klar majoritet inte kände till avtalet och avvisade det när konsekvenserna påvisades. Avtalet innebär att när regeringen inbjuder Nato vid kris och krig kan Nato upprätta baser i landet, får tillträde till vägar, hamnar och flygplatser och kan föra in vapen där inget undantag för kärnvapen finns. Nato befäl tar över kommandot och Sveriges förmåga att besluta i säkerhetsfrågor blir minimal. I fredstid fungerar avtalet som underlättande för krigsövningar och andra samarbeten med Nato. Avtalet kombineras även med hemligstämplade dokument som upprättas efter förhandlingar mellan Nato och ÖB och försvarsministern.

Sedan dess har den svenska regeringen visavi Nato utvecklats på olika plan. På det principiella planet som startade även innan avtalet, har basen för säkerhetspolitiken ändrats från militär alliansfrihet med avsikt att bli neutral i samband med krig till ett alltmer öppet samarbete med Nato. 2009 antog Sverige en ensidig solidaritetsförklaring som innebär att vi ska ge och ta emot militärt stöd från andra länder.

Regeringens politik varit helt konsekvent under de senaste 3 decennierna mot målet att samarbeta med Nato i alla avseenden utom att Sverige formellt blir medlem.

Denna politik visas på flera plan.

1 Stöd till Nato/USA:s allmänna politik som deltagande i de flesta sanktioner som USA tar initiativ till som mot Venezuela, Syrien, Ryssland, Belarus med flera. Dock inget tecken till sanktioner mot Saudiarabien världens värsta diktatur som för krig i Jemen. Inga problem att godkänna Guido som representant för Venezuela trots obefintligt stöd i hemlandet.

2 Deltagande i allehanda militära äventyr som i Afghanistan under 2 decennier, varit med i Libyen med Jas plan och bidragit till att slå ut landets vattenförsörjning och att avlägsna och mörda landets ledare Khadaffi. Sverige har skickat militär till Irak utan landets regerings tillstånd. På senare tid planerar Sverige genom Hultqvist att skicka militärhjälp till Ukraina.

Sedan 2017 ingår Sverige som fullvärdig medlem i Stratcom, Natos propagandacentral i Riga, Lettland.

3 I kraft av värdlandsavtalet deltar nu Sverige regelbundet i Natos ständigt accelererande krigsövningar både på svensk mark som Aurora, Arctic Challenge Exercise och i utlandet bl.a vid Svarta havet. Via Esrange i Norrbotten bidrar Sverige på olika sätt via rymden till krigsföring bl.a. i Irak.

Krigsövningarna har som gemensam målsättning att rikta sig mot Ryssland som målas upp som ett hot mot Europa. En bild som framstår mycket osannolik med tanke på

kontrahenternas olika militära styrka där Ryssland endast har militära resurser som kan jämföras med en av de större nationerna i Europa.

USA har också som politik att omringa Ryssland så mycket som möjligt med utländska baser och understött ryssfientliga regimer kring Rysslands gränser.

Regeringen har även inriktat krigsmaktens uppbyggnad efter Natos intressen, inte Sveriges egna. Till en början på 80-talet nedmobiliserades krigsmakten vilket innebar att Sverige blev mer beroende av främmande makters krigspolitik. Nu de senaste åren har krigsmakten tilldelats stora resurser successivt som dock till stora delar anpassas till samarbetet med Nato som upprättandet av regementen i bl.a. i Falun och Sollefteå som ska underlätta Natos transporter från Norge österut. Även den kraftiga militariseringen av Gotland har sin spets mot Ryssland och sker i intimt samarbete med USA/Nato. Ett spektakulärt exempel på USA/Natos inflytande är den svenska regeringens vägran att godkänna FN:s globala förbud mot kärnvapen som tillkom direkt efter påtryckningar från USA:s försvarsminister.

I december 2020 tog riksdagen beslut dels om en kraftig höjning av försvarsbudgeten dels en option gällande Natomedlemskap. Regeringen och vänsterpartiet opponerade sig mot detta senare beslut medan övriga riksdagen inkluderande SD röstade för, som dock regeringen har ignorerat tills vidare. En option innebär att det blir lättare att bli medlem i Nato.

Skillnaden mellan riksdagspartierna i Natofrågan är alltså att regeringen, vänsterpartiet och miljöpartiet motsätter sig medlemskap, M KD C och L vill att Sverige ska bli medlem i Nato medan SD inte verkar ha bestämt sig ännu.

När det gäller folkopinionen om medlemskap i Nato visar flera opinionsundersökningar att omkring 50% är emot medlemskap. Det enda som hindrar att Sverige ansöker om medlemskap är folkopinionen med tanke på läget i riksdagen med en borgerlig enhet bakom Natomedlemskap trots att till exempel en majoritet inom centerns väljare är negativ enligt en nyligen publicerad undersökning. Med stor sannolikhet är därför en ansökan om medlemskap inte aktuell för närvarande, eftersom partierna då riskerar röstförluster.